

12. *Cymbalaria* Hill

Cimbalok

(SPRACOVAL P. MÁRTONFI)

1. *Cymbalaria muralis* P. Gaertn., B. Mey. et Scherb.

Cimbalok múrový

U nás len

subsp. *muralis*

Cimbalok múrový pravý

Ic.: Tab. 36, fig. 4, p. 551

Cymbalaria muralis P. Gaertn., B. Mey. et Scherb. Fl. Wetter. 2: 397, 1800.Syn.: *Antirrhinum cymbalaria* L. 1753 – *Linaria cymbalaria* (L.) Mill. 1768 – *Antirrhinum hederaceum* Lam. 1795 – *Cymbalaria hederacea* (Lam.) Gray 1821.

Jednoročná alebo trváca, holá, len na mladých stonkách a listoch niekedy chlpatá bylina. Byl poliehavá alebo plazivá, 10–60 cm dlhá, zakoreňujúca, články v strednej a hornej časti ± rovnako dlhé. Listy striedavé, dlho stopkaté, obličkovito srdcovité až okrúhle, laločnaté, s 5–9 zaokrúhlenými až trojuholníkovitými, často hrotitými lalokmi, 8–15(–50)×10–20(–60) mm veľké, s odnoženou žilnatinou, na rube fialovo sfarbené. Kvety jednotlivé, v pazuchách listovitých listeňov, kvetné stopky v čase kvitnutia ± rovnako dlhé ako stopka listeňa. Kalich hlboko 5-dielny s nerovnakými dielmi, 2–3 mm dlhý, kratší než korunná rúrka. Koruna šklabivá, 5–10 mm dlhá, svetlofialová až fialová, s 2 žltými vypuklinami na dolnom pysku, horný pysk koruny dvojlaločný, dolný 3-laločný, ostroha úzko valcovitá až kuželovitá, 1,5–3,0 mm dlhá. Tobolky guľovité, 4 mm dlhé, zvyčajne dlhšie ako kalich, holé, stopky toboľiek negatívne fototropické. Semená široko elipsoidné až guľovité, 0,7–0,8 (–1,0) mm dlhé, čierne, vráskaté.

Chromozómy: $2n = 14$, okr. 6, Bratislava (Hindáková et Javorčíková in Májovský et al. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comenianae, Bot. 26: 22, 1978).

Biológia, ekológia, fytoecológia, pôvod. Terofyt a hemikryptofyt. Kvitnutie jún–október. Pôvodne rástol v južných Alpách, v Slovinsku, v strednom a v južnom Taliansku. Z týchto oblastí bol introdukovaný do južnej, západnej a strednej Európy, severnej Afriky a západnej Ázie. Na Slovensku občas pestovaný na polozatielených múrikoch a skalkách v záhradách a na cintorínoch, často splnieva a šíri sa aj na steny upravených korýt potokov a na staré hradby, najčastejšie v planárnom a v kolínnom stupni. Je súčasťou špecifických rastlinných spoločenstiev zväzu *Cymbalario-Asplenion*.

Rozšírenie na Slovensku. Doteraz zdokumentovaný ako splneľý na niekoľkých lokalitách a jeho výskyt možno očakávať aj na ďalších miestach, kde sa pestuje.